

Tiedote

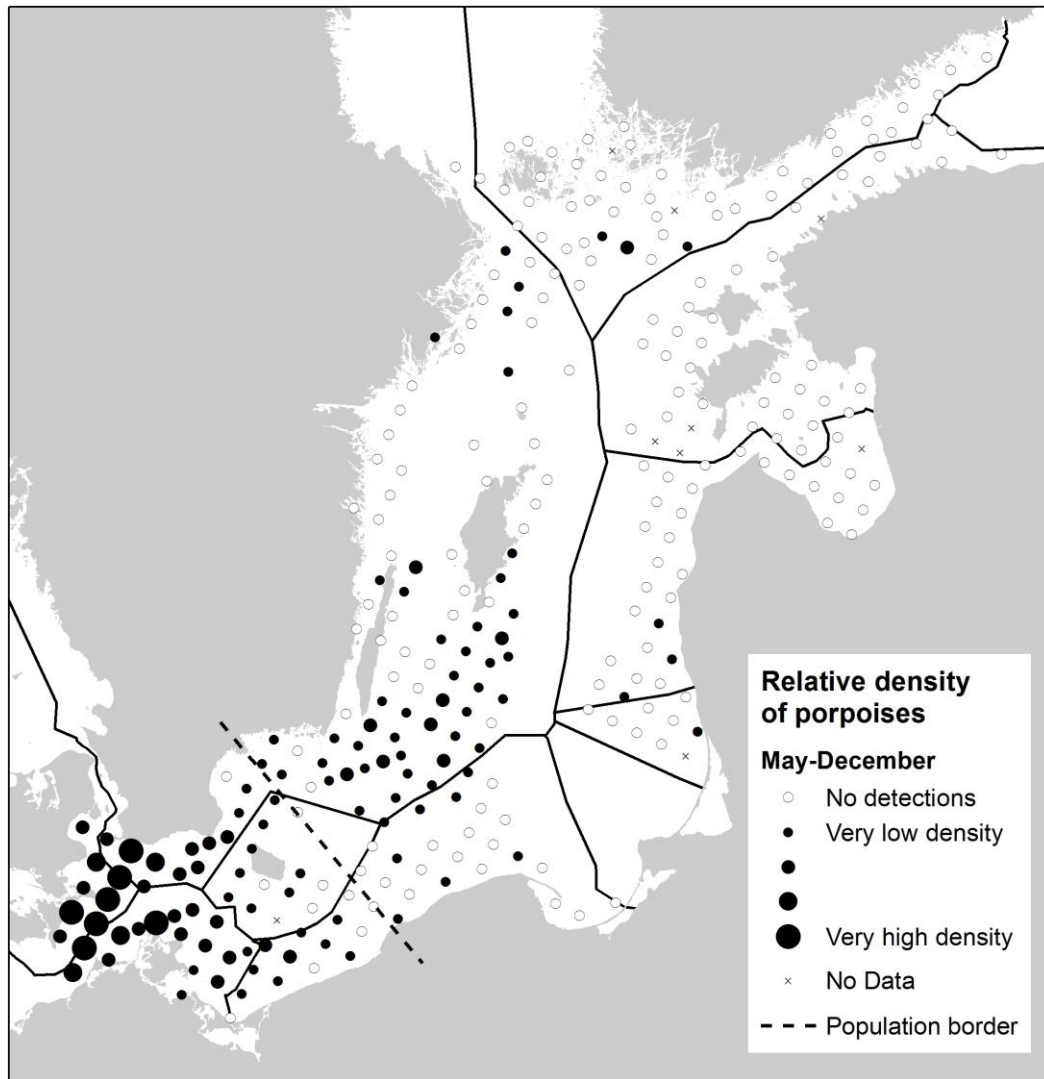
Itämeren pyöriäiskanta kartoitettiin: Uusi potentiaalinen lisääntymisalue löydetty

Itämeren päältäan pyöriäiskannan koko on noin 450 yksilöä. Arvio perustuu kansainvälisessä SAMBAH-hankkeessa toteutettuun akustiseen seurantaan. Äärimmäisen uhanalaisen pyöriäisen kaikuluotausääniä tallennettiin kahden vuoden ajan lähes koko Itämeren alueella. Esiintymiskuvan perusteella löydettiin aikaisemmin tuntematon potentiaalinen lisääntymisalue.

Pyöriäinen kaikuluotaa ympäristöään lepakkojen tavoin tuottamiensa korkeataajuuksisten äänipulssien avulla. Pyöriäisen kaikuluotausääniä tallennettiin vedenalaisia akustisia seurantalaitteita (C-POD) käyttäen kahden vuoden ajan 304 tutkimuspisteessä 5-80 metrin syvyysalueelta kaikkien Itämeren alueen EU-valtioiden alueella. Nelivuotisen aineistonkeruun ja analysoinnin perusteella Itämeren päältäan pyöriäiskannan kooksi arvioidaan nyt 447 eläintä (95% luottamusväli 90-997 yksilöä). Tutkimus on mittakaavaltaan suurimpia maailmassa ja merkittävä kansainvälinen yhteistyöpanostus, jonka tavoitteena on Itämeren ainoa valaslaji.

Aineiston perusteella on tuotettu mallinnetut kartat pyöriäisen ajallisesta ja alueellisesta levinneisyydestä. Esiintymisessä havaittiin selkeä alueellinen ero Itämeren päältäan ja Beltinmeren/Läntisen Itämeren populaatioiden välillä pyöriäisen lisääntymisaikana touko-joulukuussa. Ennalta tuntematon merkittävä lisääntymisalue löydettiin Midsjön matalikoilta, avomerialueelta Öölannin kaakkoispuolelta.

"Suomen alueelta havaintoja saatiin lounaiselta avomerialueelta marras-huhtikuun välisenä aikana. Hankkeen tulokset osoittavat, että pyöriäinen on harvalukuinen mutta oleskelee säännöllisesti myös Suomen merialueella. Ensimmäistä kertaa maailmassa tässä mittakaavassa käytetty akustinen seuranta osoittautui toimivaksi ja käyttökelpoiseksi menetelmäksi myös alueilla, joilla lajin havainnointi muuten on mahdotonta vähäisen eläinmäärän vuoksi" kertoo hankkeen Suomen osuutta koordinoiva projektipäällikkö Olli Loisa Turun ammattikorkeakoulusta. Turun ammattikorkeakoulun lisäksi hankkeen Suomen osuuden toteutukseen ja rahoitukseen osallistuvat ympäristöministeriö, Särkänniemen delfinaario ja WWF Suomi.

Kartta: Pisteet osoittavat tutkimuslaitteiden sijainnit ja niiden tallentamien pyöriäisten kaikuluotausääniä perusteella analysoidun suhteellisen eläintiheyden lisääntymisaikaan touko-joulukuussa, vuodet 2011 ja 2012 yhdistettynä (iso musta pallo=suuri eläintiheys, pieni musta pallo=matala tiheys, valkoinen ympyrä=ei havaintoja). Katkoviiva osoittaa Itämeren pääaltaan populaation ja läntisen populaation todennäköisen rajan lisääntymisaikana.

SAMBAH-hankkeen tuloksien odotetaan parantavan Itämeren pyöriäisen suojelua. Kanta-arvio yhdessä tarkemman esiintymiskuvan kanssa auttaa suojelutoimien kohdentamista lajin kannalta merkityksellisimmille alueille. SAMBAH on kautta aikojen suurin akustisia seurantamenetelmiä hyödyntävä hanke ja sen toteutuksen aikana kehitetyt menetelmät tarjoavat uusia mahdollisuuksia kanta-arviointiin ja eläintiheyksien tutkimiseen.

Hankkeen päätulokset julkaistiin kansainvälisessä konferenssissa Kolmårdenissa Ruotsissa 8.-9.12.2014. Oheisia kuvia voi käyttää tiedotteesta uutisoitaessa. Kuvaajan nimi (tiedostonimessä) on mainittava.

Lisätiedot:

Projektipäällikkö Olli Loisa, olli.loisa@turkuamk.fi,
puh. 050 598

**SAMBAH = Static Acoustic Monitoring of the Baltic Sea Harbour
Porpoise, www.sambah.org**

SAMBAH-hankkeen päätavoitteena on tuottaa tietoa Itämeren pyöriäisen suojelua varten. Hanke alkoi 1.1.2010 ja se päättyy 30.9.2015. Kaikki Itämeren alueen EU-valtiot osallistuvat hankkeeseen ja sitä rahoittaa EU LIFE+ -ohjelma sekä kansalliset rahoituslähteet.

Pyöriäinen, *Phocoena phocoena*

Pyöriäinen on maailman pienimpiä hammasvalaita, pituudeltaan 1,5–1,9 metriä ja painoltaan 50–70 kg. Selkäpuolen väri on lähes musta ja vatsa valkoinen. Lajilla ei ole selkeää kuonoa. Selkäevä on pieni ja kolmiomainen. Käyttäytymiseltään laji on useimmiten varsin huomaamaton ja sen hengityssuihku näkyy harvoin. Ravinnokseen se käyttää mm. silakkaa, kilohailia, pieniä turskia ja muita pohjakaloja kuten tuulenkaloja ja tokkoja. Lajilla on laaja levinneisyysalue pohjoisen pallonpuoliskon lauhkeilla merialueilla. Itämeren alueella on kolme erillistä populaatiota: (1) Itämeren pääallas, (2) Beltinmeri, Itämeren läntisimmät osat ja eteläinen Kattegat ja (3) Pohjois-Kattegat, Skagerrak ja Pohjanmeri.

Turun ammattikorkeakoulu on noin 9300 opiskelijan ja 700 asiantuntijan monialainen koulutusyhteisö. Tarjoamme työelämää palvelevaa koulutusta, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa sekä organisaatioiden kokonaisvaltaista kehittämistä Varsinais-Suomessa.